

۱۶

راه‌های شناخت همسر

(پیش از ازدواج)

اصغر هاشمی

استادیار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

اصفهان

۱۳۹۸

راه‌های شناخت همسر (پیش از ازدواج)

اصغر هادی

(استادبزرگ پژوهش علوم و فرهنگ اسلامی)

تهیه پژوهشگاه الهیات و خانواده

ناشر: انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان

چاپ: چاپخانه مؤسسه پرستان کتاب

نوبت چاپ: اول پاییز ۱۳۹۸

شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۳۰۰۰۰ تومان

عنوان: ۹۹؛ مسلسل: ۱۳۵

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

نشانی: اصفهان، خیابان آیت‌الله شمس‌آبادی، کوچه سرت،

انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمی قم - شعبه اصفهان.

تلفن و دورنگار: ۰۵-۳۲۲۰۸۰۰۱-۳۱

مراکز پخش: اصفهان، تلفن: ۰۳۷۰-۳۲۲۲۰۳۷۰ قم، تلفن و

دورنگار: ۰۲۷۷۴۳۴۲۶؛ تهران، تلفن: ۰۶۶۹۵۱۵۳۴

وبسایت: <http://www.Morsalat.ir/Nashr>

پست الکترونیک: Nashr.dsf@dte.ir

۱۳۴۶ هادی، اصغر،	سرشناسه:
راه‌های شناخت همسر پیش از ازدواج/اصغر هادی؛ تهیه پژوهشگاه الهیات و خانواده.	عنوان و نام پدیدآور:
اصفهان: دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمی قم، شعبه استان اصفهان، ۱۳۹۸.	مشخصات نشر:
۲۲۰ ص.	مشخصات ظاهری:
پایداری و کارآمدی خانواده (۸)/۲	فروست:
SBIN: 978-622-0-52118-1	شابک:
۳۰۰۰۰ ریال	وضعیت فهرست‌نویسی:
فیبا	یادداشت:
کتابنامه: ص. ۲۱۳-۲۲۰؛ همچنین به صورت زیر ریس.	موضوع:
همسرگزینی	موضوع:
Mate selection	موضوع:
زناشویی	موضوع:
Marriage	موضوع:
دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمی قم، شعبه استان اصفهان	شناسه افزوده:
دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمی قم، شعبه استان اصفهان. پژوهشگاه الهیات و خانواده.	شناسه افزوده:
HQ۸۰۱	رده‌بندی کنگره:
۶۴۶/۷۷	رده‌بندی دیویی:
۵۹۱۶۹۸۲	شماره کتابشناسی ملی:

فهرست مطالب

پیش گفتار.....	۱۵
مقدمه.....	۱۷

فصل اول: مفهوم شناسی شناخت

(چیستی، انواع، اهمیت و موانع شناخت)

مقدمه.....	۲۳
۱. چیستی شناخت.....	۲۴
معنای لغوی.....	۲۴
معنای اصطلاحی.....	۲۴
شناخت مطلوب.....	۲۶
۱. شناخت نسبی.....	۲۶
۲. شناخت واقع‌بینانه.....	۲۷
تفاوت بین شناخت و آشنایی.....	۲۸
شیفتگی به طرف مقابل در اولین نگاه.....	۲۹
۲. انواع شناخت.....	۳۰
شناخت ظواهر.....	۳۰
شناخت افکار و اعتقادات.....	۳۰
شناخت ترکیبی و همه جانبه.....	۳۰

۳. موانع شناخت ۳۱
- آگاهی نداشتن به اهمیت شناخت ۳۱
- زودباوری ۳۲
- پیروی از هوای نفس ۳۳
- تغلبه از احساسات ۳۴
- پیروی از سنت‌های غلط ۳۵
- شدایدی مادر ۳۵
- وسوسه‌های بواح ۳۶
- آرمان‌گرایی غیر واقع‌نانه ۳۶
۴. پیامدهای نداشتن شناخت بیش از ازدواج ۳۷
- طلاق قانونی ۳۸
- طلاق عاطفی ۴۰
- مشاجرات ۴۰

فصل دوم: راه‌های متعارف شناخت همسر

۱. شناخت سنتی ۴۳
- محوری بودن نقش خانواده ۴۳
- ارتباط نداشتن زوجین تا هنگام زفاف ۴۴
- کم‌سن بودن زوجین و نبود شناخت ۴۴
- پشت پرده بودن دختران ۴۵
۲. شناخت بر مبنای تحقیق ۴۵
- تعریف تحقیق و انواع آن ۴۵
- اهمیت تحقیق ۴۷
- موضوعات (پرسش‌های) تحقیق ۴۸

۴۹	افراد مناسب برای تحقیق
۴۹	ویژگی‌های افراد برای تحقیق
۵۰	۳. شناخت از طریق رابطه پیش از ازدواج
۵۲	۴. شناخت از طریق فضای مجازی، تلفن و نرم افزارهای مرتبط
۵۴	۵. شناخت از طریق مشاوره
۵۴	تعریف مشاوره
۵۴	اهمیت مشاوره
۵۵	کارکردهای مشاوره
۵۵	۱. بررسی تطابق و تناسب شخصیتی طرفین و میزان هماهنگی
۵۵	۲. شناخت و خویش شدن
۵۶	۶. شناخت از طریق گفت و گو
۵۶	تعریف گفت و گو
۵۶	اهمیت و جایگاه گفت و گو
۵۷	چگونگی گفت و گو
۵۹	مسائل و موضوعات گفت و گو
۶۰	سؤالات گفت و گو
۶۱	۱. پرسش‌های جلسه اول گفت و گو
۶۴	۲. پرسش‌های جلسه دوم گفت و گو
۶۶	۳. پرسش‌های جلسه سوم گفت و گو
۶۷	۷. شناخت‌های غیررایج
۶۷	شناخت از طریق بنگاه‌های ازدواج و دفاتر همسریابی
۶۸	شناخت از طریق استخاره
۷۰	شناخت از طریق تحقیقات علمی

۱. مشاهده.....	۷۰
۲. مصاحبه.....	۷۲
۳. پرسش‌نامهٔ مکتوب.....	۷۴
۸. شناخت به شیوه‌های رایج در غرب.....	۸۲
ارتباط آزادانه و به‌کارگیری مهارت‌ها.....	۸۳
پرسش‌نامهٔ مکتوب.....	۸۵
آگهی راناشویی.....	۸۵
فضای بازی و ارتباط تلفنی ثابت و غیرثابت و نرم‌افزارهای مرتبط.....	۸۶
بنگاه‌های ازدواج.....	۸۶

فصل سوم: آسیب‌شناسی و کارشناسی راه‌های شناخت همسر پیش از ازدواج، از نگاه کارشناسان خانواده و آموزش‌های دینی

مقدمه.....	۸۹
۱. آسیب‌ها و کاستی‌های شناخت سنتی.....	۸۹
آسیب‌شناسی شناخت سنتی از نگاه کارشناسان خانواده.....	۹۰
۱. نبود شناخت مطلوب زوجین از یکدیگر.....	۹۰
۲. ارتباط نداشتن زوجین تا هنگام زفاف و کامل نشدن شناخت.....	۹۱
۳. کم‌سن بودن و نبود شناخت کامل.....	۹۲
۴. ازدواج بدون دیدن همسر (ازدواج با شخص ندیده).....	۹۲
آسیب‌شناسی شناخت سنتی از نگاه آموزه‌های دینی.....	۹۴
۱. ذکر ملاک‌ها و شرائط و موانع ازدواج در آموزه‌های اسلامی.....	۹۵
۲. جواز دیدن مو و زیبایی‌های همسر، هنگام انتخاب همسر.....	۹۶
۳. جواز تمتعات جنسی از زمان اجرای صیغهٔ عقد.....	۹۷

۹۹	۲. آسیب‌ها و کاستی‌های شناخت از طریق تحقیق
۹۹	آسیب‌شناسی شناخت بر مبنای تحقیق از نگاه کارشناسان خانواده
۹۹	۱. کتمان حقایق
۱۰۰	۲. مصلحت‌اندیشی نابجا
۱۰۰	۳. اعمال سلیقه محقق
۱۰۱	۴. گزینش افراد ناشایست و بی‌تجربه برای تحقیق
۱۰۲	آسیب‌شناسی شناخت بر مبنای تحقیق از نگاه آموزه‌های دینی
۱۰۵	۳. آسیب‌ها و کاستی‌های شناخت از طریق رابطه پیش از ازدواج
۱۰۶	آسیب‌شناسی شناخت از طریق رابطه پیش از ازدواج از نگاه کارشناسان خانواده
۱۰۶	دلیل موافقان
۱۰۶	۱. ۱. وای آگاهانه
۱۰۷	۱. ۲. تأکید جامعه‌شناسان بر ازدواج آزاد و دور از نظارت خانواده
۱۰۸	۳. کاهش ارضای زناشویی
۱۰۹	دلایل مخالفان
۱۰۹	۱. فضای احساسی و بدن‌واقعیت‌ها
۱۱۰	۲. فریبکاری
۱۱۱	۳. رفتارهای تصنعی
۱۱۱	۴. مشکلات عاطفی
۱۱۲	۵. ازدست‌دادن فرصت‌ها
۱۱۳	۶. مقایسه‌کردن
۱۱۴	۷. گفتن یا نگفتن رابطه در فرآیند ازدواج بعدی
۱۱۴	۸. حمایت نکردن خانواده
۱۱۵	۹. بدگمانی به یکدیگر و اضطراب
۱۱۶	۱۰. افزایش طلاق

۱۱۷. بررسی دلایل موافقان و مخالفان.....
- آسیب‌شناسی شناخت از طریق رابطه پیش از ازدواج از نگاه آموزه‌های دینی .. ۱۱۹
۱. دچار گناه شدن و ایجاد زمینه برای وسوسه‌های شیطان ۱۲۰
۲. بی‌اعتمادی ناشی از اعتقاد سست و بی‌تقوایی ۱۲۱
۳. فرجام ناگوار ۱۲۳
۴. محروم شدن از ازدواج پاک ۱۲۴
۵. نامبار ازدواج ۱۲۵
۶. بی‌غیرت و بی‌تجایی ۱۲۵
۴. آسیب‌ها و کاستی‌های شناخت از طریق فضای مجازی ۱۲۸
- آسیب‌شناسی شناخت‌ها از طریق فضای مجازی از نگاه کارشناسان خانواده ... ۱۲۸
۱. واقعی نبودن اطلاعات ۱۲۸
۲. ایجاد وابستگی ۱۲۹
۳. مخالفت خانواده ۱۳۰
- آسیب‌شناسی شناخت‌ها از طریق فضای مجازی از نگاه آموزه‌های دینی ۱۳۲
۱. زمینه گناه ۱۳۳
۲. بی‌اعتمادی ناشی از اعتقاد سست و بی‌تقوایی و ۱۳۳
- نتیجه‌گیری درباره آسیب‌ها و کاستی‌های شناخت از طریق فضای مجازی ۱۳۴
۵. آسیب‌ها و کاستی‌های شناخت از طریق مشاوره ۱۳۴
- آسیب‌شناسی و کاستی‌های شناخت از طریق مشاوره از نگاه کارشناسان خانواده . ۱۳۵
۱. احساس بی‌نیازی ۱۳۵
۲. برخورد احساسی ۱۳۶
۳. ناکارآمدی مشاوران و مراکز مشاوره ۱۳۶
۴. کمبود مشاوران متخصص ۱۳۸

آسیب شناسی و کاستی های شناخت از طریق مشاوره از نگاه آموزه های دینی ..	۱۳۸
۱. شرایط و ویژگی های مشاوران	۱۳۹
۲. وظایف مشاوران	۱۴۱
۳. وظایف مشورت گیرنده (مشورت خواه)	۱۴۲
یادآوری دو نکته	۱۴۲
۶. آسیب ها و کاستی های شناخت از طریق گفت وگو	۱۴۳
آسیب شناسی شناخت از طریق گفت وگو از نگاه کارشناسان خانواده	۱۴۳
۱. صداقت نداشتن	۱۴۳
الف. دقت در محتوای گفت وگوها	۱۴۳
ب. پذیرش تمام خواسته ها	۱۴۳
ج. طرح سؤالات معکوس	۱۴۴
د. رفتار واکنش	۱۴۴
۲. استدلال	۱۴۴
۳. بستن کردن به یک جمله	۱۴۵
آسیب شناسی شناخت از طریق گفت وگو از نگاه آموزه های دینی	۱۴۶
۱. صحبت کردن با نامحرم	۱۴۷
۲. دروغ گفتن و پنهان کاری	۱۵۰
۳. اخلاق و آداب گفت وگو از نگاه آموزه های دینی	۱۵۲
۱. ادب و احترام متقابل	۱۵۳
۲. مثبت اندیشی	۱۵۳
۳. اعتماد آفرینی	۱۵۳
۴. رازداری	۱۵۴
۵. اولویت شناسی	۱۵۴
۶. پرهیز از سخنان بیهوده	۱۵۵
۷. به کارگیری الفاظ زیبا و پسندیده	۱۵۵
۸. پایان بودن صدا	۱۵۵

۹. نرمی و ملایمت در سخن ۱۵۶
۱۰. عفت کلام ۱۵۶
۷. آسیب‌ها و کاستی‌های شناخت‌های غیررایج ۱۵۶
- آسیب‌شناسی شناخت از طریق بنگاه‌های ازدواج و دفاتر همسریابی ۱۵۶
۱. بنگاه‌های ازدواج و دفاتر و مراکز همسریابی در فضای حقیقی ۱۵۷
۲. بنگاه‌های ازدواج و دفاتر و مراکز همسریابی در فضای مجازی ۱۶۱
- آسیب‌شناسی شناخت از طریق استخاره ۱۶۳
۱. ازدواج دادن فرصت‌ها ۱۶۴
۲. پهل انگیزی ۱۶۴
۳. جایزین کردن استخاره به جای تعقل و انجام وظایف ۱۶۵
- آسیب‌شناسی و کاستی‌های شناخت از طریق تحقیقات علمی ۱۶۶
۱. آسیب‌شناسی و کاستی‌های شیوه مشاهده ۱۶۶
۲. آسیب‌شناسی و کاستی‌های شیوه مصاحبه ۱۶۸
۳. آسیب‌شناسی و کاستی‌های شیوه پرسش‌نامه مکتوب ۱۶۹
۱. پرسش‌نامه اولویت‌بخشی (PCCSI) ۱۷۰
۲. پرسش‌نامه پیش از ازدواج فلم رایج ۱۷۰
۳. پرسش‌نامه راهنمایی و مشاوره قبل از ازدواج ۱۷۱
۴. پرسش‌نامه سخن‌آشنایی ۱۷۱
۸. آسیب‌ها و کاستی‌های شناخت به شیوه‌های رایج در غرب ۱۷۲

فصل چهارم: بهترین راه شناخت همسر

- مقدمه ۱۷۵
- مراحل کاربردی بهترین راه شناخت همسر ۱۷۶
۱. همسریابی ۱۷۶
- شیوه‌های همسریابی ۱۷۸
- الف. شیوه سنتی ۱۷۸

۱۸۰	ب. مشاهده.....
۱۸۲	ج. واسطه در ازدواج.....
۱۸۴	د. فضای مجازی و اینترنتی.....
۱۸۵	و. بنگاه‌های ازدواج و مراکز همسریابی.....
۱۸۶	نتیجه بحث.....
۱۸۷	۲. گردآوری اطلاعات.....
۱۸۹	الف. گفت‌وگو.....
۱۹۲	ب. پرسش‌نامه مکتوب.....
۱۹۳	ج. تحقیق.....
۱۹۵	۱. تحلیل داده‌ها.....
۱۹۶	الف. سبندی داده‌ها.....
۱۹۶	ب. بررسی اطلاعات متضاد و ناهمگون.....
۱۹۷	ج. بررسی اطلاعات.....
۱۹۸	د. تفاوت‌ها و تداوم‌ها.....
۱۹۹	و. اولویت‌بندی داده‌ها بر اساس مراتب‌های اصلی و فرعی.....
۲۰۱	۴. تصمیم‌نهایی.....
۲۰۲	الف. نگاه آخر.....
۲۰۳	ب. نبود وسواس.....
۲۰۳	ج. استخاره (خیرخواهی از خداوند).....
۲۰۴	د. اصل توکل.....
۲۰۵	جمع‌بندی فصل چهارم.....
۲۰۷	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری.....
۲۱۳	کتابنامه.....

پیش گفتار

بخشی از اختلاف‌ها، تفاهم‌نداشتن‌ها و طلاق‌های حقوقی و عاطفی پس از ازدواج در خانواده‌ها، به شیوه شناخت زوجین از همدیگر، پیش از ازدواجشان، بازمی‌گردد. شناخت همسر و احراز ملاک‌های مدنظر در ازدواج را نمی‌توان از هر راه و شیوه‌ای به دست آورد، زیرا، برخی از آن‌ها، باعث می‌شوند تا دختر و پسر آسیب ببینند و یا به ازدواج رنج‌شان، اختلافات و تعارضات و مشکلات پدید آیند. در مراحل پیش از ازدواج، افراد با شیوه‌های گوناگون به شناخت اجمالی از یکدیگر دست می‌یابند؛ برخی‌ها از طریق دوستان یا اقوام به یکدیگر معرفی می‌شوند، برخی دیگر در محیط‌های کاری، هنری، گرامری می‌بینند و تصمیم به ازدواج می‌گیرند، عده‌ای هم از طریق مراجعه به مراکز ازدواج و وبسایت‌های ازدواج، همسرشان را انتخاب می‌کنند؛ گروهی از طریق جست‌وجوی دسته‌ای نیز به‌بهانه ازدواج، ارتباط پسر و دختر و دوستی آن‌ها را مطرح می‌کنند. راه‌های دیگری نیز همچون گفت‌وگو و تحقیق و مراجعه به مشاور و تکمیل پرسش‌نامه و... برای شناخت همسر مطرح است که کارشناسان خانواده برخی از آن‌ها را توصیه کرده‌اند.

هریک از این راه‌ها، ویژگی‌های مثبت و آسیب‌هایی دارند. کتاب حاضر با عنوان *راه‌های شناخت همسر، پیش از ازدواج؛ آسیب‌ها و راهکارها* به خامه جناب آقای دکتر اصغر هادی، نگاشته‌ای تحقیقی است که در صدد معرفی راه‌های شناخت همسر و آسیب‌های هر یک از آن‌هاست و در پایان، بهترین راه برای شناخت همسر را که آسیب کمتری به دنبال دارد، معرفی می‌کند.

در پایان، بر این لازم می‌دانم از نویسندۀ گرامی که با تألیف این کتاب به بررسی یکی از مسائل مهم ازدواج پرداخته‌اند و همین‌طور از آقایان دکتر هادی حسین‌خانی و دکتر محمده محمدی فشارکی و سرکار خانم دکتر فاطمeh زاده که با هدایت‌های خود بر بنای آن افزودند و عهده‌دار نظارت و ارزیابی این اثر بودند، تشکر کنم. همچنین از رئیس هیأت پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای دکتر نجف لک‌زایی و رئیس دفتر تبلیغات اسلامی اصفهان، جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای محمد قطبی و نیز معاون پژوهشی پژوهشگاه، جناب حجة الاسلام والمسلمین آقای دکتر محمد هادی یعقوب‌نژاد، سپاس ویژه دارم و توفیق همۀ ما را از باری تعالی درخواست می‌نمایم.

رئیس پژوهشکده الهیات و خانواده

دکتر عبدالرسول احمدیان